

Kauniaisten kaupungin lausunto koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta

Hyvä vastaanottaja,

Kauniaisten kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto muistiolounnoksesta, joka käsittelee koulujen ja oppilaitosten loma-aikojen nykykäytäntöjä sekä niihin mahdollisesti tehtäviä muutoksia. Kaupunki esittää seuraavat näkökohdat kokonaisarviosta, jossa huomioidaan lasten ja nuorten hyvinvointi, perheiden elämäntilanteet, koulutusjärjestelmän toimivuus sekä kuntien suunnittelu- ja toimintamahdollisuudet.

Lukuvuoden ajoituksen muuttaminen suhteessa kalenterivuoteen aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia kuntien talouteen ja toiminnan suunnitteluun. Koska kuntien talousarviot laaditaan kalenterivuoden mukaan ja koulujen toiminta noudattaa lukuvuotta, lukuvuoden aloituksen siirtäminen voi entisestään vaikeuttaa näiden järjestelmien yhteensovittamista. Tämä voi aiheuttaa haasteita resurssien suunnittelussa, seurannassa ja toiminnan mitoituksessa. Lisäksi keskeiset valtakunnalliset prosessit muuttuvat. Toiselle asteelle suuntautuva yhteishaku sekä valintojen aikataulu siirtyisivät, mikä pidentäisi siirtymävaihetta perusopetuksesta toiselle asteelle. Pitkittynyt ja vähemmän ennakoitava siirtymävaihe voi lisätä epävarmuutta ylempien vuosiluokkien oppilaiden keskuudessa ja vaikeuttaa heidän jatko-opintopolkujensa suunnittelua. Myös toiminnat, joissa opettajat työskentelevät eri koulutusasteiden välillä, kuten perusopetuksen ja lukion välillä, vaikutukset näkyisivät organisatorisesti.

Ehdotus huhtikuuhun sijoittuvasta erillisestä tai pidennetystä lomasta herättää useita pedagogisia ja sosiaalisia kysymyksiä. Kevätlukukausi on jo nykyisellään katkonainen useiden juhlapyhien vuoksi, kuten pääsiäinen, vappu ja helatorstai. Lisäloma voi entisestään hajottaa lukukautta ja vaikeuttaa opetuksen jatkuvuuden ylläpitämistä. Tämä vaikuttaa erityisesti oppilaisiin, jotka tarvitsevat selkeitä rakenteita, kuten neuropsykiatrisia erityispiirteitä omaaviin lapsiin ja nuoriin sekä koulunkäynnin haasteista kärsiviin oppilaisiin. Näille ryhmille vakaat rutiinit ja ennakoitavuus ovat keskeisiä oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa. Toistuvat katkokset voivat lisätä kuormitusta ja vaikeuttaa paluuta koulun arkeen lomien jälkeen.

Pedagogisesta näkökulmasta tarkoituksenmukaisempana näyttäytyy ratkaisu, jossa kevään vapaat keskitetään pääsiäislomaan. Tällainen ratkaisu tukisi lukukauden selkeämpää rakennetta ja vähentäisi siirtymiä koulun ja vapaa-ajan välillä.

Myös perheiden näkökulmasta huhtikuuhun sijoittuva loma aiheuttaa haasteita. Loma sijoittuu työelämän tavanomaisten lomakausien ulkopuolelle, mikä rajoittaa monien huoltajien mahdollisuuksia pitää vapaata. Tavoite lisätä perheiden yhteistä aikaa ei siten toteudu riittävän perustellusti. Vanhempien vuosilomaoikeudet ovat rajalliset, ja mahdollisuus sijoittaa lomaa kesäloman loppupuolelle on suurelta osin jo nykyisin olemassa. Huhtikuun loma saattaakin aiheuttaa enemmän käytännön ongelmia kuin parantaa mahdollisuuksia yhteiseen aikaan.

Lisäksi on huomioitava, että yhdistykset ja kolmas sektori tarjoavat perinteisesti toimintaa kesäloman aikana, jolloin kysyntä on ennakoitavaa ja rakenteet valmiina. On epävarmaa, missä määrin vastaavaa toimintaa voitaisiin järjestää huhtikuun lomalla. Tämä voi lisätä kuntien vastuuta järjestää mielekästä ja saavutettavaa lomatoimintaa, mikä edellyttää resursseja ja suunnittelua.

Samalla on olemassa riski, että lasten välinen eriarvoisuus kasvaa perheiden erilaisten mahdollisuuksien vuoksi.

Kesäloman pituuden ja ajoituksen osalta on tärkeää huomioida pohjoismaisen kesän erityispiirteet. Pitkät ja valoisat päivät tukevat lasten ja nuorten psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä tarjoavat mahdollisuuksia palautumiseen, liikkumiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Samalla tulee huomioida tasapaino palautumisen ja mielekkään toiminnan välillä. Ylemmillä vuosiluokilla kesätyö on merkittävä osa nuorten siirtymää työelämään. Muutokset kesäloman rakenteessa voivat vaikuttaa työmarkkinoiden vakiintuneisiin rytmeihin ja heikentää nuorten mahdollisuuksia työllistyä.

Riippumatta kesäloman rakenteesta muutokset edellyttävät huolellista suunnittelua kuntien lomatoiminnan osalta, erityisesti niiden lasten näkökulmasta, jotka tarvitsevat turvallisia aikuiskontakteja ja ohjattua toimintaa myös loma-aikoina.

Kauniaisten kaupunki haluaa lopuksi korostaa realistisen ja riittävän pitkän toimeenpanoaikataulun merkitystä mahdollisten muutosten toteuttamisessa. Uudistus koskee useita koulutusjärjestelmän ja kuntatoiminnan keskeisiä osa-alueita, minkä vuoksi se edellyttää huolellista vaikutusten arviointia, riittäviä resursseja sekä riittävää valmistelu-aikaa. Osa vaikutuksista, erityisesti koulutussiirtymiin liittyvät, voidaan arvioida täysimääräisesti vasta myöhemmässä vaiheessa, kun uudistuksen yksityiskohdat tarkentuvat.

Yhteenvedona Kauniaisten kaupunki katsoo, että ehdotetuilla muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia sekä oppilaiden hyvinvointiin ja oppimiseen että perheiden arkeen ja kuntien toimintaedellytyksiin. Erityisesti huhtikuuhun sijoittuva erillinen loma näyttäytyy ongelmallisena opetuksen jatkuvuuden, yhdenvertaisuuden ja käytännön toteutettavuuden näkökulmista. Jatkovalmistelulle on siten tarvetta siten, että lapsen etu, koulutuksen laatu sekä kestävä kokonaisuus perheiden ja kuntien näkökulmasta asetetaan keskiöön.